

Lars Sandbeck: Afsked med almagten. Et bidrag til det kristne gudsbillede. Anis 2014.

En læsevejledning med arbejdsspørgsmål.

Bogen består af et forord, fire kapitler og et litteraturliste.

Bogens ærinde er en undersøgelse af begrebet almagt. Man hører ofte i debatter om religion, at størrelsen "Gud" er absurd, fordi han hverken har afværget naturkatastrofer eller forhindret menneskelig ondskab. Sandbeck spørger:

"Er det [almagt] overhovedet et meningsfuldt begreb?"

"Er det i en evangelisk kristen sammenhæng nødvendigt at tro på Guds almagt?" Svaret, som gives i denne bog er "nej". Dette gives der en række begrundelser for. Og det skitseres et alternativ.

Sandbeck spørger endvidere:

"Og hvilke konsekvenser har denne tro [på Guds almagt] for gudsbilledet og for vores forståelse af forholdet mellem Gud og menneske?" (Alle tre citater er fra s. 7)

Med andre ord: Hvad vil det sige at være menneske, hvis man holder sig til idéen om Guds almagt? Hvad betyder det for, hvordan man fortolker glæde og sorg, lykke og lidelse, sundhed og sygdom? Hvad betyder det for, hvordan man fortolker frihed og bundethed samt muligheden for at tage moralsk ansvar?

Forfatteren er en "indefra"-stemme. Hans ærinde er at gennemtænke gudsforestillingen i kristendommen for at gøre den gældende for de kristne. Han arbejder med bibelske/kristne begreber, ikke "udefra" med religionsvidenskabelige begreber.

Bogens fire kapitler er følgende

- 1) Indledning - gudsbilledet til debat
- 2) Da Gud blev almægtig - begrebs- og teologihistoriske betragtninger
- 3) Almagts problemer
- 4) Guds frigørende magt

I indledningen (kap.1) præsenteres problemet, og det endevendes i kapitel 2 og 3. I kapitel 4 gøres der rede for et alternativt gudsbillede. Man kan vælge at læse kapitel 4 før kapitel 2 og 3, hvis man er ivrig efter at se, hvordan gudsbilledet kan se ud, hvis Gud ikke er almægtig.

Vedr. kap. 1: Indledning - gudsbilledet til debat (9 sider)

Her præsenteres både kritik af og forsvar for almagtsforestillingen.

Arbejdsspørgsmål:

- Hvilke argumenter er der imod almagtsforestillingen?
- Hvilke argumenter er der for almagtsforestillingen?
- Hvad er dine egne tanker om de forskellige synspunkter?
- Er der nogle formuleringer, der gør et særligt indtryk på dig?
- Hvilke spørgsmål sidder du tilbage med? Skriv gerne flere - og hold øje med, hvilke spørgsmål, du får besvaret i løbet af resten af bogen.

Vedr. kap. 2: Da Gud blev almægtig - begrebs- og teologihistoriske betragtninger (knap 40 sider)

I dette kapitel gennemgås

- a) en række bibelsteder, hvor ordet og/eller forestillingen om Guds almagt optræder (s.19-29)
- b) bekendelsesskrifterne (dvs. de trosbekendelser, som folkekirken har som sit grundlag) (s.30-49)
- c) kirkehistorisk udblik til, "hvordan almagtsforestillingen med tiden kollapser under sin egen vægt" (s.49), (s.49-57)

Hvis man er ivrig efter, hvordan man kan tolke Guds magt som andet end almagt, kan man i første omgang springe dette kapitel over. Men det er nødvendigt at gøre sig bekendt med argumenterne for, hvordan et anderledes gudsbillede kan begrundes bibelsk og kirkehistorisk.

Arbejdet med afsnittet: Forsøg at læse afsnittet langsomt. Husk at skelne mellem fortællinger fra GT og fortællinger fra NT. Notér undervejs, hvad der undrer dig, og hvilke spørgsmål du ikke finder svar på i teksten. Brug "Bibelleksikon" (af Mogens Müller og Lisbet Kjær Müller) undervejs og slå de ting op, du har behov for.

Vedr. kap. 3: Almagts problemer (godt 40 sider)

Man må vente endnu et kapitel med at få "løsningen". I dette kapitel diskuteres, hvilken betydning forestillingen om Guds almagt har for menneskelivet. Der fokuseres på vanskelighederne ved almagtsforestillingen.

Arbejdsspørgsmål:

- Læs anekdoten om Luther og bonden (s.60). Hvorfor er der trøst i Luthers svar til ham?

Arbejdsspørgsmål til afsnittet "Om at tage almagten alvorligt" (s.62-70):

- Hvad er forskellen på den kausale og den modale almagtsforestilling? (s.62-63 (og afsnittet i øvrigt))
- Hvad er styrkerne i Wolfs almagtsforestilling? Og hvad er Sandbecks kritik? (s.67-70)

Arbejdsspørgsmål til afsnittet "Almagtsparadokser" (s.70-77):

- Hvorfor er forestillingen om et almægtigt væsen selvmodsigende?
- Man kan sige, at Gud er uden for den menneskelige fatteevne. Hvordan vurderer du det argument?

Arbejdsspørgsmål til afsnittet "Mennesket uden frihed" (s.78-88):

- Hvad er problemet med tanken om frihed i f.t. tanken om Guds almagt?
- Hvordan forstås menneskets frihed i lyset af skabelsesberetningen? (s.84-85)
- Hvordan forstås menneskets frihed i lyset af tanken om det udvalgte folk? (s.85-87)
- Hvilket gudsbillede begynder nu at tegne sig? (s.88)

Arbejdsspørgsmål til afsnittet "Frels os fra det onde - almagten og lidelsens problem" (s.88-102):

- Hvad går Epikurs dilemma ud på? (s.90)
- Guds godhed vs. Guds almagt - hvad er bibelsk begrundet og hvad er ikke? (s.91)
- "Hvis Gud ikke har nogen hensigt med det onde, kan de betyde to forskellige ting, alt efter om man gør en kausal eller modal almagtsopfattelse gældende." (s.93-94) - Hvad svarer de to almagtsopfattelser?
- "Det problematiske består i, at man i det hele taget vil finde en *forklaring* på det onde." (s.95) Hvilke konsekvenser har det for gudsbilledet? (s.96-99) Hvordan behandles det i evangelierne? (s.99-102) "Hvis Gud er almægtig, giver Fadervor ingen mening." (s.101) - Hvorfor ikke?

Vedr. kap 4: Guds frigørende magt (godt 25 sider)

"Tiden er nu inde til at pege på et muligt alternativ til troen på Guds almagt." (s.103)

- Hvad siges der om Gud? (s.104)

Arbejdsspørgsmål til afsnittet "Gennem Sønnen til Faderen: kristologiske forbemærkninger" (s.104-110):

- Hvad er forskellen for mennesket mellem at være slave og at være barn?
- Hvad er forskellen mht. Gudsbilledet mellem at være hersker og at være far?

Arbejdsspørgsmål til afsnittet "Pastoralmagten og tilgivelsens magt" (s.110-118):

- Hvad er forskellen på suverænmagten og pastoralmagten? Forsøg at få mange detaljer med.
- Hvad er synd? (s.114-116)
- Hvilke konsekvenser har det for mennesket at være befriet fra synd?

Arbejdsspørgsmål til afsnittet "Magten til at give slip" (s.118-125):

- Hvad karakteriserer Guds kærlighed? (s.118-120)
- Hvad anvender Sandbeck "treenigheden" til? (s.120)
- Hvad anvender Sandbeck "inkarnationen" til? (s.120-121)
- Hvad anvender Sandbeck "korset" til? (s.121-125)
- Hvilken rolle spiller menneskets tro?
- Lav til sidst en opsummering af, hvad der if. Sandbeck karakteriserer Guds kærlighed.

Arbejdsspørgsmål til afsnittet "Voksne børn" (s.125-129):

- Hvad karakteriserer voksne børn?
- Hvad går den etiske dimension ud på?
- Hvori består den kristnes frihed? Og hvori består den ikke?

Til sidst

- Hvad mangler du at få svar på?
- Hvor er styrkerne hhv. svaghederne ved Sandbecks teologi?

*Irene Larsen
August 2016*